

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 52. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992360077168.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Hertil kommer, at idet hint gamle Samfund sprænges, viger det gavnlige Tryk fra den Enkelte, der holdt ham indenfor visse sociale Skranker og hindrede ham i at tillægge sig et ubegrænset Værd og en ubegrænset Betydning. Saaledes bliver Selvtilbedelsen mulig overalt hvor Selvbeherskelsens Kraft ikke er saa stærk som tidligere Samfundets ordnende Magt. Og paa samme Tid som Alt er blevet muligt, synes det som om Alt var blevet tilladt. Al den Magt som den Enkelte tidligere havde afhændet, som han frivillig havde overdraget sine Guder og sine Konger, tager han nu tilbage. Ligesom han ikke niere tager Hatten af for den forgyldte Vogn, hvis Forgyldning han selv har betalt, saaledes bøjer han sig ikke mere for noget Forbud, hvis rent menneskelige Oprindelse han kan gennemskue. Paa ethvert Forbud har han et Svar beredt, et Svar, som er et Spørgsmaal, et frygteligt Spørgsmaal, Begyndelsen til al menneskelig Kundskab og al menneskelig Frihed, Spørgsmaalet «Hvorfor». Saaledes er selv hine Forvildelser af Fantasien, ved hvilke vi har dvælet, den megen Syslen med unaturlige Lidenskaber og unaturlig Brøde, kun et Træk, kun en Forvildelse af Individets saa mægtige og saa betydningsfulde Hævden af sig selv.